

BEFEKTETÉSI ALAPOK, BEFEKTETÉSI ALAPKEZELŐK

*SAJÁTOSSÁGOK A KÖNYVVIZSGÁLÓI FELADATKÖRBEN ÉS AZ ELLENŐRZÉSEK
TAPASZTALATAI MNB-S SZEMMEL*

A BEFEKTETÉSI ALAP ÉS AZ ALAPKEZELŐ

	Befektetési alapkezelő	Befektetési alap
Működési forma:	Klasszikus részvénytársaság.	Speciális, önálló jogi személy.
Bejegyző, nyilvántartó személy:	Cégbíróság	Magyar Nemzeti Bank
Testületi rendszer, szervezeti felépítés:	Van igazgatósága, felügyelőbizottsága, alkalmazottai, mint egy klasszikus cégnek.	Egy jogi személyiséggel rendelkező vagyontömeg. Nincs ügyvezetése, nincsenek alkalmazottai. Nevében az alapkezelő jár el törvényes képviselőként.
Végzett tevékenység:	A befektetési alap nevében eljár, képviseli.	Értékpapírok, ingatlanok, cégek tulajdonlása, azokkal kereskedés.
Bevétel forrása:	A befektetési alaptól beszedett díj a képviseletért cserébe.	A tulajdonolt eszközök értéknövekedéséből, működtetéséből származó bevétel. (Árfolyamnyereség, osztalék, bérleti díjak.)

A befektetési alap tulajdonosai a befektetők, nem az alapkezelő! (A kezelt alapok saját könyvelést vezetnek, önálló adóalanyok, nem jelenik meg vagyonuk az alapkezelő könyveiben.)

BEFEKTETÉSI ALAPKEZELŐ

Az **általános** számviteli, könyvvizsgálati **jogszabályokon túl** hatályos jogszabályok befektetési alapkezelők esetén:

- A kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló **2014. évi XVI. törvény** (Kbftv.)
- az egyes pénz- és tőkepiaci szolgáltatásokat is végző egyéb vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló **327/2009. (XII. 29.) Korm. rendelet** III. fejezet (13-17. §-ok)

A BEFEKTETÉSI ALAPKEZELŐK MAGYARORSZÁGON

A Kbtv. hatálya alá tartozik(2023.11.21.):

46 alapkezelő

+ 67 db, a Kbtv. hatálya alá nem tartozó alapkezelő.

(Rájuk nem vonatkoznak a külön szabályok.)

- ÁÉKBV típusú alapkezelő: engedélyezési feltétel a könyvvizsgáló igazolása arra vonatkozóan, hogy az informatikai rendszer alkalmas a nyilvántartási követelmények teljesítésére. (Kbftv. 8. § (1) h))
- ABAK típusú alapkezelő: Ha az értékbecslést nem független értékbecslő végzi, az MNB előírhatja annak könyvvizsgálóval történő ellenőrzését. (Kbftv. 38. § (10))

A **számviteli politikában** kötelezően elkészítendő szabályozások az általános elváráson túl (327/2009. Korm. R. 15. §):

- Amennyiben rendelkezik portfóliókezelési engedéllyel (2007. évi CXXXVIII. Tv. szerinti tevékenység): **Elkülönítési szabályzat** (Hogyan különíti el a portfóliókezelés eszközeit, forrásait, bevételeit, költségeit és ráfordításait, valamint az ügyfél tulajdonát képező pénzeszközöket az egyéb tételektől.)
- Minden esetben: **Szigorú számadású bizonylatok, nyomtatványok** kezeléséről, nyilvántartásuk és elszámoltatásuk rendjéről és azok ellenőrzéséről szóló szabályzat
- Amennyiben **konzolidált beszámoló készítésére** kötelezett, az erre vonatkozó szabályzat.
- Amennyiben fióktelep: a **fióktelep és a központ közötti elszámolásra**, illetve a fióktelepek egymás közötti elszámolására vonatkozó szabályzat.

A kezelt alapok saját számviteli nyilvántartással rendelkeznek, azok az alapkezelő nyilvántartásában, beszámolójában nem szereplenek. Azonban a kezelt portfóliókra más szabályok vonatkoznak (327/2009. Korm. R. 16. §):

- **Főkönyvi számlák bontásával vagy az analitikus nyilvántartások részletezésével** biztosítani kell, hogy a portfóliókezelésből származó eszközök és kötelezettségek, bevételek, költségek és ráfordítások **elkülönítetten megállapíthatók legyenek.**

Az alapkezelő birtokába kerül a portfóliókezelt ügyfélvagyonnak?

IGEN

(Ez a ritkább, mert ehhez értékpapírszámla-vezetési engedély kell, ami kevés alapkezelőnek van.)

Elkülönítetten kell nyilvántartania a birtokába került ügyfél-tulajdont az egyéb rövid lejáratú kötelezettségeken belül .

NEM

(Ez a gyakoribb. Ilyenkor egy harmadik fél – bank, brókercég – által vezetett számlán vannak az eszközök, amin az alapkezelő meghatalmazottként jár el.)

Az állományról és az abban bekövetkező változásokról a **0. Nyilvántartási számlák számlaosztályban** kell nyilvántartást vezetni, velük szemben **nem lehet mérlegbeli kötelezettséget kimutatni**

- **A portfóliókezelésből adódóan keletkezett követeléseket az egyéb rövid lejáratú követeléseken belül elkülönítetten kell nyilvántartani. (Gyakori mulasztás.)**
- **Az értékesítés nettó árbevételében elkülönítetten kell nyilvántartani a portfóliókezelés és az alapkezelés díjait, költségeit.**
- Mivel a portfóliókezelés Bszt. szerinti tevékenység, ezért ha ilyet végez az alapkezelő, úgy **rá is érvényesek** a befektetési vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló **251/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet** rendelkezései.

- Nyilván kell tartani **0. Nyilvántartási számlák** számlaosztályban.
- A mérleg fordulónapján **értékelni** kell, és **céltartalékot** képezni rá az alábbi elvek figyelembevételével:
 - Megszűnése esetén mérlegbeli eszköztétel nem keletkezik, azonban **veszteségjellegű fizetési kötelezettséget eredményezhet.**
 - Ha harmadik fél általi garanciavállalással (gyakori eset) **fedezett**, akkor annak veszteségméréséklő hatását is mérlegelni kell.
 - Ha harmadik fél általi garanciavállalással **fedezett**, akkor annak veszteségméréséklő hatását is mérlegelni kell.
 - **Érintett eszközök kockázatát** figyelembe kell venni. (PI állampapír esetén kicsi a kockázat.)
 - A kezelt portfólió értékelés időpontjában érvényes piaci értékét meghaladó összegéből kell kiindulni.

Alapkezelőnek az éves beszámoló kiegészítő mellékletében a **számviteli törvényben előírtakon túlmenően** be kell mutatnia:

- A **portfóliókezeléshez kapcsolódó adatokat** (amennyiben ilyen szolgáltatást végez): eszközök, kötelezettségek, céltartalékok, bevételek, költségek, mérlegen kívüli kötelezettségek, ügyfelek tulajdonát képező mérlegen kívüli eszközök, kapott és adott fedezeteket, biztosítékokat. (327/2009. Korm. R. 17. § a)), és a befektetési szolgáltatókra vonatkozó 251/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet szerinti adatokat (327/2009. Korm. R. 17. § b)).
- Az általa kezelt befektetési alapok **megnevezését, azok típusait és az alapok vagyonának nettó eszközértékét.** (Főleg zártkörű alapokat kezelő alapkezelők nem szeretik ezt közzétenni.)

BEFEKTETÉSI ALAP

Az **általános** számviteli, könyvvizsgálati **jogszabályokon túl** hatályos jogszabályok befektetési alapok esetén:

- A kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2014. évi XVI. törvény (Kbftv.)
- A befektetési alapok éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 215/2000. (XII. 11.) Korm. rendelet
- A kollektív befektetési formák befektetési és hitelfelvételi szabályairól szóló 78/2014. (III. 14.) Korm. rendelet

KI LEHET ALAPOK KÖNYVVIZSGÁLÓJA?

- **Pénzügyi intézményi vagy befektetési vállalkozási minősítéssel** kell rendelkeznie. (Kbftv. 193. § (1))
- Egy alapnál **maximum 5 üzleti éven keresztül** lehet, **azután 2 évig nem** töltheti be a könyvvizsgálói pozíciót. (Kbftv. 193. § (2)) **Előfordul ennek megsértése.**
- Természetes személy egyidejűleg **maximum 20** alapnál lehet könyvvizsgáló, és az egy alapkezelőtől és az általa kezelt alapoktól származó **jövedelme** (bevétele) **nem haladhatja meg** az éves jövedelmének **(bevételének) 30%-át.** (Kbftv. 193. § (3))
- Cégen belül egy ember **maximum 20** alapnál lehet könyvvizsgáló. A cég egy alapkezelőtől és az általa kezelt alapoktól származó **bevétele nem haladhatja meg** az éves nettó **bevételének 10%-át.** (Kbftv. 193. § (4))

- Alapok egyesülése, beolvadása, szétválása esetén a könyvvizsgáló (vagy a letétkezelő) jegyzi ellen az **átalakulással kapcsolatos dokumentumot** (Kbftv. 85. § (5), 82. § (1), 89. § (1), 100. § (2))
- Ingatlanalap esetén ha **ingatlant apportálnak** az alapba, akkor az értékbecslő és a könyvvizsgáló együttesen állapítja meg az ingatlan értékét. (78/2014. Korm. R. 38. § (2), 48. § (1) f))
- Felül kell vizsgálnia az alap **éves jelentésében** az eszközök és kötelezettségek időszak végi leltárát és elszámolt kezelési költségek ellenőrzését. (Kbftv. 135. §, 140. § (1))

MI AZ ÉVES JELENTÉS?

	Éves jelentés	Éves beszámoló (mérleg + eredménykimutatás + kiegészítő melléklet + üzleti jelentés)
Jogszabályi háttér:	Kbftv. 131-135. §, 6. és 7. melléklet (A Kbftv. mellékleteiben pontosan meghatározásra kerültek a kötelező tartalmi elemek.)	A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény, 215/2000. (XII. 11.) Korm. rendelet
Határidő:	Következő naptári évben 4 hónapon belül.	A mérleg fordulónapját követő ötödik hónap utolsó napja.

Befektetési alapnak mindkét dokumentumot elő kell állítania. (Az éves jelentés nem a beszámoló helyett, hanem mellette létezik.)

Az éves jelentésben szereplő adatok nagy része az éves beszámolóból származó adatokkal egyezik, de vannak az alapkezelőre vonatkozó (pl. javadalmazási) adatok is.

- Az **alap devizanemében** (ez bármi lehet) vezetheti könyveit, készítheti beszámolóját. (3. § (4)-(5))
- **Mérlegének** tagolására, tételeinek tartalmára egyedi szabályok vonatkoznak. (4-7. § és 1. sz. melléklet).
- Az **eredménykimutatás** tagolására, tartalmára speciális szabályok vonatkoznak. (8-9. § és 2. sz. melléklet)
- A **könyvvezetés** során az egyes eszközök, ügyletek (pl óvadéki repo, határidős, opciós és swap ügyletek) elszámolásának, nyilvántartásának szabályai (9/A-9/B. §)
- A beszámoló **kiegészítő mellékletének** speciális tartalmi szabályai és az ahhoz csatolandó **portfólió jelentés, cash-flow kimutatás** formai előírása. (10. §, 3. sz. melléklet és 4. sz. melléklet)

A könyvvizsgáló haladéktalanul, írásban és közvetlenül értesíti az MNB-t az alábbi esetekben (Kbftv. 194. §(1))

- korlátozott vagy elutasító **könyvvizsgálói záradék**, illetve a záradék megadásának elutasítása (**példa: orosz értékpapírokat tartó alapok 2022-es beszámolója**)
- **bűncselekmény** vagy **kezelési szabályzat** súlyos megsértése (vagy ennek veszélye);
- **jogszabályok**, a tőzsde, a központi szerződő fél, illetve a központi értéktár **szabályzataiban foglalt előírások** súlyos megsértése;
- az alapkezelő miatt a **befektetők érdekei veszélyben** forognak;
- alap **fizetőképességét, jövedelmét, adatszolgáltatását** vagy **könyvvezetését** érintő lényeges kérdésekben kétségbe vonja az alapkezelő vezetésének véleményét.

- A könyvvizsgáló mindenkor jogosult az MNB-vel **konzultálni** és tőle **tájékoztatást kérni**. (Kbftv. 194. (2))
- Ha nem megfelelőnek ítéli a könyvvizsgáló munkáját, akkor az MNB kezdeményezheti a könyvvizsgáló **felementését**, illetve befektetési vállalkozási **minősítésének visszavonását** (Kbftv. 169. § (1) d) és 195. §)

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET